

АНАЛІЗ АВАРІЙНОСТІ В УКРАЇНІ

Гуржій М. Б., студент гр. Т-42-20
Запорожцева О. В., канд. техн. наук, доц.

У сучасних розвинених країнах та в Україні спостерігається стійке зростання кількості автотранспорту, що перетворює рух по вулицях та дорогах у все більш інтенсивний і складний процес. З поширенням автомобілів зростає й ризик аварій, оскільки будь-які зіткнення чи наїзди можуть мати серйозні наслідки для життя та здоров'я людей, а також для майна.

Аварійність на дорогах України залишається однією з найбільших проблем, що стикаються як влада, так і мешканці країни. Кожного року тисячі людей потерпають від автомобільних аварій, що призводить до людських втрат, матеріальних збитків та соціальних проблем. Аналіз аварійності в Україні виявляє безліч факторів, що спричиняють цю проблему, та шляхи для її подолання.

Основними причинами виникнення дорожньо-транспортних пригод на автомобільних дорогах України є

- недотримання водіями і пішоходами Правил дорожнього руху (ПДР) (найчастіше аварії стаються через перевищення швидкості, порушення правил обгону, маневрування, керування транспортними засобами в нетверезому стані, перехід пішоходом проїзної частини у невстановленому місці, використання мобільних телефонів за кермом, проїзд на червоне світло та інші порушення);

- помилки водія в керуванні автотранспортними засобами (недотримання безпечної дистанції та ігнорування вимог технічних засобів організації дорожнього руху (дорожніх знаків, розмітки тощо);

- зниження працездатності водія;

- порушення правил експлуатації транспортних засобів та їх незадовільний технічний стан (багато аварій можна уникнути, якщо б транспортні засоби були у належному технічному стані. Проблеми з гальмами, станом шин, освітленням та інші недоліки транспорту часто призводять до нещасних випадків);

- поганий стан та утримання дорожнього покриття;

- незадовільна організація дорожнього руху;

- неякісний ремонт та догляд за дорогами (погано відремонтовані або недостатньо підтримувані дороги можуть бути небезпечними для руху. Наприклад, ями на дорогах, відсутність дорожніх знаків чи погана видимість у нічний час можуть спричинити аварії);

- погана видимість та погодні умови (туман, дощ, сніг чи ожеледиця можуть зробити дороги небезпечними для руху, підвищуючи ризик аварій. Водії повинні бути обережними та адаптуватися до погодних умов, але навіть це не завжди допомагає уникнути нещасних випадків).

Велику небезпеку для водія становлять проїзд місць скупчення і руху пішоходів, осліплення світлом фар зустрічного транспорту, проїзд через залізничний переїзд і трамвайні колії, виїзд автомобіля з воріт і об'їзд на великій швидкості автобуса, який зупинився, а також проїзд автобусних зупинок, буксирування автомобіля на короткій гнучкій ланці, перевезення в кабіні поряд із водієм людей понад передбачену кількість, що ускладнює керування та сприяє скоєнню дорожньо-транспортних пригод [3].

За статистичними даними Департаменту патрульної поліції України вивчено динаміку ДТП в Україні за 2018-2022 рр. (дивись таблицю 1.1) [3-5].

Таблиця 1 – Динаміка ДТП в Україні за 2018-2022 рр.

Рік	ДТП з постраждалими	Загинуло	Травмовано
2018	24294	3350	30885
2019	26052	3454	32736
2020	26140	3541	31974
2021	24521	3238	29738
2022	18628	2791	23145

В Луганській, Миколаївській, Харківській та Херсонській областях рівень аварійності знизився через тимчасову окупацію та ведення постійних бойових дій. У 2022 р. зареєстровано 18628 ДТП з загиблими та/або травмованими, що на 31,6 % менше ніж за аналогічний період минулого року (2021 – 24521 ДТП). Максимальна кількість ДТП сталася у 2020 році і склала 26140 ДТП (дивись рисунок 1).

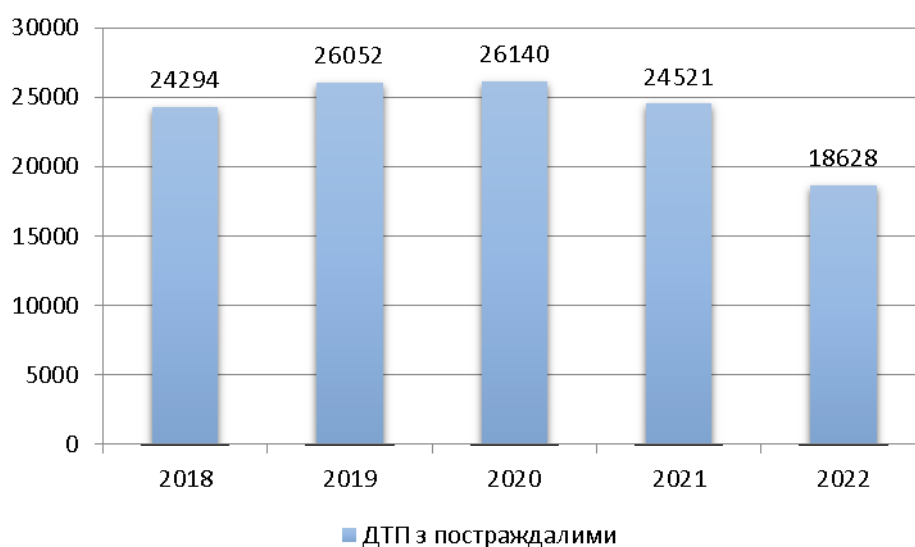

Рисунок 1 – Динаміка ДТП з постраждалими в Україні

У 2022 році кількість дорожньо-транспортних пригод в Україні зменшилася на третину. Це пов'язано із зниженням інтенсивності дорожнього руху під час війни. На дорогах України майже на 16 %

скоротилась кількість загиблих та на 28,5 % кількість травмованих. Але через зняті дорожні знаки, відключення світла та появи штучних перешкод на дорогах збільшилась кількість ДТП з тяжкими наслідками [5].

У 2022 році загинуло 2791 осіб, що на 16% менше ніж за аналогічний період минулого року (2021 – 3238 осіб). Показник 2020 року є максимальним і складає 3541 осіб. (дивись рисунок 2).

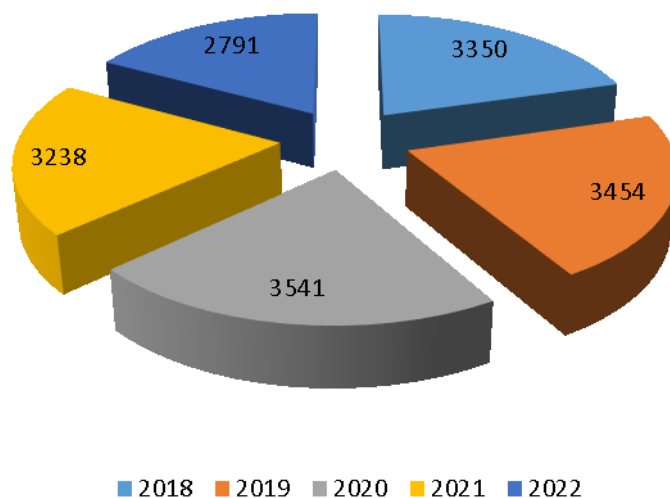

Рисунок 2 – Кількість загиблих осіб

За період 2022 року в ДТП травмовано 23145 особи, що на 28,5% менше ніж за аналогічний період минулого року (2021 – 29738 осіб). Піком травматизму за останні роки став 2019 рік протягом якого 32736 особи зазнали тілесних ушкоджень різного ступеню тяжкості. (дивись рисунок 3).

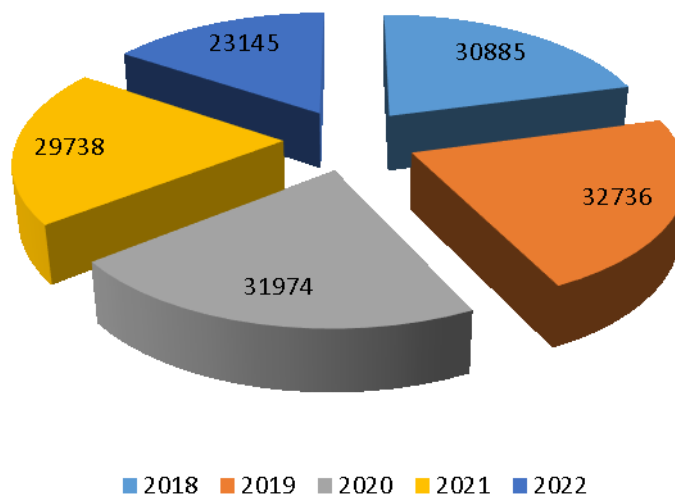

Рисунок 3 – Кількість травмованих осіб

За даними Департаменту патрульної поліції України вивчена статистика ДТП за видами за 2022 р. (дивись таблицю 1.2) [6].

Таблиця 2 – Дорожньо-транспортні пригоди за видами за 2022 р. [5]

Види ДТП	ДТП з постраждалими	Загинуло	Травмовано
Зіткнення	7387	937	11136
Наїзд на пішохода	5284	874	4799
Наїзд на перешкоду	2477	448	3162
Перекидання ТЗ	1660	305	2213
Наїзд на велосипедиста	1196	148	1119
Наїзд на транспортний засіб, що стоїть	374	52	459
Інші види	250	27	257
ВСЬОГО	18628	2791	23145

Основними причинами ДТП в Україні в 2022 році є перевищення безпечної та дозволеної швидкості руху (45 % ДТП із загиблими та травмованими), порушення правил маневрування (20 %), порушення правил проїзду перехресть, порушення правил проїзду пішохідних переходів, недотримання безпечної дистанції, управління транспортним засобом у нетверезому стані.

За перші два місяці 2024 року в Україні сталося 2829 аварій із потерпілими. Це на 7 % менше, ніж у відповідний період минулого року. Позитивною є і тенденція до зменшення кількості загиблих, яка склала 13 % порівняно з аналогічним періодом 2021 року. Однак, незважаючи на ці покращення, деякі регіони залишаються надзвичайно проблемними.

Лідером за кількістю аварій залишається Дніпропетровська область, де зафіксовано 290 подій протягом двох місяців. Також високі показники у Львівській області та місті Києві – 247 та 241 ДТП відповідно. Це серйозні цифри, що вимагають уваги владних органів та розвинутих заходів для підвищення безпеки на дорогах цих регіонів.

Аналізуючи причини аварій, можна виокремити декілька ключових факторів. Перевищення безпечної швидкості залишається найпоширенішою причиною, що спричиняє ДТП (41,8 %). Також важливими є порушення правил маневрування (18 %) та переходу дороги (9 %). Набуває особливого значення збільшення кількості ДТП, пов'язаних з дітьми. За останній час цей показник зростає з 14 аварій у 2021 році до 33. Це тривожна тенденція, яка вимагає системних заходів для забезпечення безпеки дітей на дорозі.

Варто звернути увагу і на час вчинення аварій. Чверть усіх дорожньо-транспортних пригод стаються у вечірні години «пік» – з 17⁰⁰ до 19⁰⁰. Це може вказувати на потребу вдосконалення систем освітлення на дорогах або на необхідність посилення контролю за порядком на дорогах у цей період.

Аналіз аварійності в Україні вимагає комплексного підходу та спільних зусиль уряду, громадських організацій, бізнесу та кожного громадянина. Лише поєднання різноманітних заходів та систематичний контроль можуть допомогти зменшити кількість аварій та забезпечити безпеку на дорогах країни.

Література

1. Статистика ДТП в Україні за період з 01.01.2020 по 31.12.2020. Патрульна поліція України. URL: <https://patrolpolice.gov.ua/wp-content/uploads/2022/02/12.2020.xlsx>.
2. Статистика ДТП в Україні за період з 01.01.2021 по 31.12.2021. Патрульна поліція України. URL: <https://patrolpolice.gov.ua/wp-content/uploads/2023/02/12.2021.xlsx>.
3. Статистика ДТП в Україні за період з 01.01.2022 по 31.12.2022. Патрульна поліція України. URL: <https://patrolpolice.gov.ua/wp-content/uploads/2023/02/12.2022.xlsx>.
4. Українські дороги: аналіз статистики і проблеми безпеки URL: <https://autocenter.kyiv.ua/uk/statistika-avarijnosti-na-dorogax/>.